

בין מהדורת מפעל משנה תורה למהדורת שפע-קורן

לנוכח הופעת מהדורת הרמב"ם של שפע-קורן (מאת הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ), רבים-רבים שואלים אותנו 'מה ההבדל בין המהדורות?', מאחר שחיצונית המהדורות דומות מאד מלבד תוספת פסקים ושיטות. האם יש הבדלים? האם מגמות המהדורות שוות?

אנו סבורים כי יש מקום גם למהדורות שונות, לפי טבעם של האנשים ולפי מטרת הלימוד ואופיו. עם זאת אנו סבורים שמהדורה שלנו היא **המכוונת ביותר לאותה מטרה שהרמב"ם עצמו רצה**, ולאותו חזון גדול שאנחנו מקדמים.

הייחודיות של מהדורת מפעל משנה תורה בקצרה

1. בשלמות ובנגישות המלאה

- ✓ ממהדורת המפעל באה בכמה מהדורות: כריכה קשה (14 כרכים או 4), מקוונת או באפליקציה **משובחת!**
- ✓ מומלץ כבר עכשיו להתרשם מן המהדורה המקוונת שנמצאת <http://rambam.plus>

בתוכן המוקפד

- ✓ הביאור נאמן לתפיסתו של הרמב"ם ממרחבי ספריו (**רמב"ם על פי הרמב"ם**). אדם הקורא את הביאור יכול להיות בטוח שלא מפרשים את הרמב"ם לפי תפיסות אחרות, כפי שקרה רבות במהלך הדורות. ראו דוגמה להלן.
- ✓ הביאור של מפעל משנה **מפורט** מאוד, הוא מעניק לקורא **הפניות** למקורות הביאור המזמינות אותו לבדוק ולהעמיק בהסבר, כפי רצונו. זהו **מועט המחזיק את המרובה**. הביאור מתאים גם לחכמים וגם למתעניינים. **גם תלמידי חכמים ימצאו בדברים הזמנה להתעמק**, שהרי הביאור אינו רק מילים קשות, אלא משובצים בו פנינים ושבילי מחשבה ממקורות הרמב"ם.
- ✓ ישנם **הקדמות וסיכומים וטבלאות** המסייעות לקורא להבין את הרקע. ראו דוגמה.
- ✓ עמודי **צבע** עשירים ומעניינים. ראו דוגמה להלן.
- ✓ הביאור נעשה **בשיתוף פעולה גדול** של צוות מומחים, תלמידי חכמים, ישיבות ומכונים המומחים בתחומם. דווקא המנעד הרחב, מבטיח את **האיכות**, כאשר הכתיבה עברה בקרת של מומחים שונים, מתחומים שונים ומבתי מדרשות שונים. מצ"ב רשימה.
- ✓ **מפתחות עשירים**.

בחזון ובתפיסה

- ✓ המהדורה מכוונת כדי **להבין את התמונה הגדולה** שהרמב"ם מכוון אותנו אליה. זהו חוט השדרה של המחשבה ההלכתית היהודית. לדעתנו, בשלב הראשוני, וגם כהשקפה יש לתפוס את התמונה הגדולה של היהדות, **ולא להתעסק ביש אומרים ויש אומרים, עד כדי איבוד הכיוון**.

דוגמאות

מתוך הלכות יסודי התורה פרק ג. השקענו רבות בהקדמות ובהסבר התאמת ההלכות למדע בימינו

פסוקי התורה שבכתב

”לפי־כך קראתי שם חבור זה ‘משנה תורה’,
לפי שאדם קורא בתורה שבכתב תחלה,
ואחר כך קורא בזה יודע ממנו תורה שבעל פה כלה,
ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם.”

(הקדמה למשנה תורה, לט)

אֲנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים, לֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי:

ויאמר משה אל יי ראה אתה אמר אלי העל את העם הזה (למדרגה גבוהה)
ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי, ואתה אמרת ידעתיד בשם וגם
מצאת חן בעיני: ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך
(בקשה ראשונה: הודע לי את הדרך שאתה מנהל בה את העולם (פריג א,ג,ד)) ואדעך למען
אמצא חן בעיניך (ושבכך אכיר אותך), וראה כי עמך הגוי הזה (ומזה אלמד איך
לנהל את עם ישראל): ויאמר פני ילכו (כעסי ייעלם) והנחתי לך: ויאמר אליו, אם
אין פניך הלכים אל תעלנו מזה: ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך
אני ועמך הלא בלכתך עמנו, (נפלינו וניכדל) אני ועמך מכל העם אשר
על פני האדמה: ויאמר יי אל משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה
(אסלח לעם ישראל על חטא העגל כבקשתך), כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם:
ויאמר (בקשה שנייה), הראני נא את כבודך (=מהותך, עצמותך): ויאמר (תשובה
לבקשה הראשונה) אני אעביר כל טובי (המציות) על פניך (לפני מבטך הרעיוני)
וקראתי בשם יי לפניך: וחנתי את אשר אחן ורחמתי את אשר ארחם
(אני מנהל את העולם בלא חובה ונותן כוחות עצמיים לכל נברא לנהל את עצמו): ויאמר
(תשובה לבקשה השנייה) לא תוכל לראות את פני (להבין את מהותי), כי לא יראני
האדם וחי (כי כל זמן שהאדם חי, הוא אינו יכול להבין את ה' עד תום): ויאמר יי הנה
מקום (נקודת מבט) אתי, ונצבת על הצוד (או תבין את מקור הדברים (פריג א,טו: א,טז)):
והיה בעבר כבדי ושמתיד בנקרת הצוד, ושכתי כפי עליך עד עברי (אגן
עליך מפני עצמת הגילוי הזה (פריג א,כא)): והסרת את כפי וראית את אחרי (תבין
את דרך הנהגתי בעולם), ופני לא יראו (אמתת מציאותי כפי שהיא לא תושג (פריג א,לז)):

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד (מיוחד, שאינו מורכב ואין כמותו): וְאַהֲבַת אֵת
יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ:

וְאַהֲבַת אֵת יי אֱלֹהֶיךָ, וְשִׁמְרַת מִשְׁמֶרְתוֹ וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל
הַיָּמִים:

אֵת יי אֱלֹהֶיךָ תִירָא וְאֵתוֹ תַעֲבֹד, וּבְשֵׁמוֹ תִשְׁבַּע:

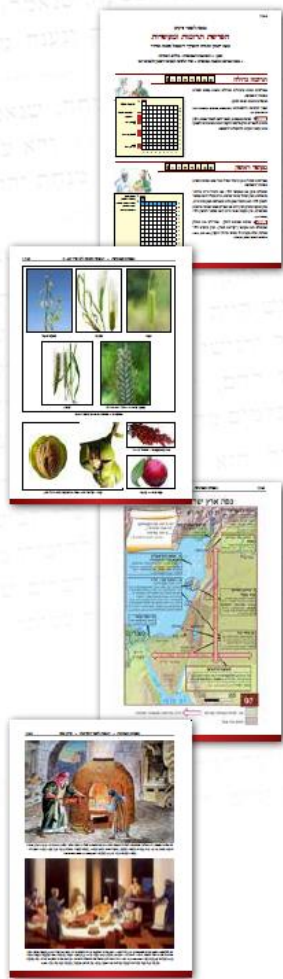
שמות כב (וכן)
דברים הו:
ידעת ה'

שמות לג,כג:
השגת ה' של משה
רבנו

דברים גד-ה:
יחוד ה' ואהבתו

דברים יאא:
אהבת ה'

דברים ויג:
יראת ה'

הנוסח

מעניק ללומד ביטחון שהוא לומד את נוסח הרמב"ם המדויק ביותר הקיים היום כדי לדייק בו ולצטט ממנו. מנופה משיבושי הצנזורה ושיבושי מדפיסים. עיצוב נעים לקריאה עם החלוקה המקורית להלכות כפי שיצאה מתחת ידי הרמב"ם.

הביאור

גולת הכותרת של המפעל. לשון קצרה וברורה לכל אדם, גדול וקטן, גם בהלכות הדורשות עיון רב, בשיטת הרמב"ם על פי הרמב"ם, מתוך כל כתביו. מועט המחזיק את המרובה עם הפניות למקורות הביאור.

האיורים והראליה

מאות איורים המהווים אנציקלופדיה בפני עצמה, המחיים את ההלכות ומעניקים חוויית לימוד משיבת נפש לעולמם של חכמים בעקבות הזיהוי המדויק של הצומח החי והדומם.

הטבלאות והסיכומים

טבלאות רבות מאירות עיניים, הקדמות וסיכומים, מעניקים מבט כללי ללומד ומקילים על הבנת העניינים לעומקם.

המפתחות והנספחים

בסוף כל ספר מוצעות ללומד הרחבות במגוון תחומים בהלכה בת זמננו, כגון: השמיטה, הר הבית, חזים והסכמים, מפות הארץ ותמונות מרהיבות בצבע.

ועכשיו בהרחבה

דע את מקומך

בוודאי שאנחנו נוגעים בדבר, ואיננו באים לדרג את מהדורות. כמובן שאין לנו עניין להפוך למונופול, ושאיננו ילמדו רק את המהדורה שלנו. ברוך השם, המהדורה שלנו היא פורצת דרך במובנים רבים, הצלחנו – כצוות בו היו רבים שותפים, ובהמשך רבים וטובים – לעורר את השטח. ברור לנו שהוצאות שונות ילכו בעקבותינו, בדרכם המקורית (אם אינם מקוריים - הרי שיש כאן העתקה והפרת זכויות יוצרים), ואנחנו מודעים לכך.

תורת חיים, יחד

את ההישג הגדול שלנו אנו רואים לא רק בתוצאה, אלא בתהליך: הצלחנו ליצור קונצנזוס תוך שיתוף פעולה של רבים (מוסדות ויחידים) השותפים לחזונו של הרמב"ם. זה הישג גדול. זהו החזון שלאורו אנחנו עובדים. זו הדרך שגם מביאה תוצאות. לא רק בספר הכי טוב, אלא בתורת חיים הכי טובה. לא רק בחיים של לימוד תורה, אלא בחיים של תורה.

לרשימת הצוות והמכונים ראה [כאן](#).

החזון של הרמב"ם

החזון שלנו הוא שיכירו את התורה השלמה ויפעלו למימושה. אנו סבורים שהשגת החזון הגדול של הרמב"ם, תפיסת "התמונה השלמה", היא זו

שלמי תודה

לכל האנשים והמוסדות, אצילי הנפש, נקיי הדעת וטובי הלב שהשתתפו, רובם בהתנדבות, למען מהדורה נפלאה זו, להנניח את חזונו של הרמב"ם כפי שהתכוון.

מכון משפטן ארץ - בראשות הרב אברהם גיסר		
מכון התורה והארץ - בראשות הרב יצחק עמית ישיבת אור ושבע - בראשות הרב ד"ר אריה זינג ישיבת ברכת משה - בראשות הרב פרופ' יואל רבינוביץ ישיבת דוד ברכה - בראשות הרב אליעזר מילר ישיבת תורת החיים - בראשות הרב שמואל טל	מכון המקדש - בראשות הרב ישראל אריאל מכון משיח - בראשות הרב ד"ר רצון ערוסי מכון ארץ חמדה - בראשות הרב יוסף כרמל מכון ממרא - בראשות הרב שלמה בן אברהם	
מומחים		
ד"ר מרדכי אלפרין הרב ד"ר מרדכי הלפרין ד"ר שמחה ולר הרב אברהם שטיינמן	הרב ד"ר נחום בן יוסף ד"ר משה רענן ד"ר גיל שחר ד"ר דוד פרידו	ד"ר יואל קאהר הלל נרשני פרופ' דוד עמר פרופ' יואל אליעזר
תלמידי חכמים שעסקו בתוכן ובהגהה		
הרב רמי נאמן הרב אהוד נפש הרב לוי נפש יעקב עזרון הרב צפניה ערוסי הרב שמואל פולצק הרב דוד פיאלקוף הרב ד"ר דוד פיקסלר יוסף פרחי הרב יואל פרידמן הרב אליקים צדוק הרב יואל קטן יונתן רבינוביץ יוסף רינק הרב אלי רייף הרב עזר רבניץ יאיר שאקי יעקב שוחם הרב דוד שטיינמן אופיר שעבין	הרב דב אהרן הרב אהוד אהרן הרב דוד אייזנר הרב יוסף אלבז הרב שלומי אלרז הרב אורי אלעזר הרב עזריה אריאל הרב שמואל אריאל ד"ר יוסף ארליך הרב משה אריז עירד אריאל ארז הרב חיים בליך אברהם בן ארוש הרב אמתני בן דוד הרב הלל גפן הרב משה גרוס הרב דוד דובקין הרב ד"ר אליעזר דוקוב הרב אליהו דורדק הרב שמעון דיין	
עוזרים, ייעוץ והפקה		
מיכאל אפשטיין חנן מגורי אהרן בן אורי שלמה שטרנאווס בן ציון תניה	הרב ד"ר דודן לרויניץ שלמה עס-שלם עירד משה ליפשיץ	נאור ריעו מענדל שכטר דוד הלל הילה ברין ישי בוצחק

ועוד רבים וטובים, למחצה לשליש ולרביעי, שבלעדיהם לא היתה המהדורה באה לעולם
 יוחאי מקבילי - יוזם, מהדיר, מבאר ועורך ראשי | איציק וייספיש - מנהל המפעל

המעוררת את השאיפה, את האהבה. איננו בעלי בית של החזון הזה, זה חזון היהדות כולה. אהבת התורה - דרכים רבות לה, כמספר האוהבים, ברוך השם. עם זאת ברור שחזון שלם, ברור, קצר ומוכרע - וכל מילה כאן חשובה - נמצא רק אצל הרמב"ם. וחזון כזה - הוא אשר הניע אותנו. לא פרטי פרטים של מנהגים, לא מחלוקות זה אומר בכה וזה אומר בכה, לא אריכות. אם ננסה "להשלים" את הרמב"ם - נקלקל את נעימתו היפה של החיבור. אין רמב"ם! אין שלמות. לדעתנו המבקשים "להשלים" את הרמב"ם - מאבדים אותו, מאבדים את החזון שלו.

תחילה עשינו זאת בהוצאת רמב"ם בכרך אחד - "חידושי" שאינו אלא כוונת הרמב"ם מתחילה. והמשמעות היא סמלית: אפשר לתפוס את כל הרמב"ם ב"ד אחת. התורה נגישה. אפשרית. אח"כ עשינו זאת גם בביאור הנאמן לרמב"ם והשומר על החינויות הגדולה בדבריו.

החזון שעמד מולנו הוא להקיף את הרמב"ם כשיטה יסודית, כשלב לכל עולם המחשבה וההלכה, ככיוון לעולם היהודי. לא כלימוד עיוני במשא ומתן להבין את מקורותיו, ולא כלימוד לשון בלבד, ולא כלימוד מה לעשות כאן ועכשיו. לכל אלו יש מקום - וכך היה הלימוד המסורתי ברמב"ם - אבל הם קומה שנייה מבחינת חשיבותם. הכוונה הראשונה היא ללמוד את הרמב"ם היא כדי להבין שיטה אחת יסודית-תשתית של התורה שיש לה כיוון, שיש בה אהבה, שיש בה שלמות. אפשר לחלוק על הרמב"ם, אפשר להסכים אתו, אבל צריך להבין אותו כפי שהוא. בזה התחילו גדולים וטובים - הרב קאפח והרב רבינוביץ' - בשיטה הקרויה ביאור של רמב"ם על פי הרמב"ם. אלא

שהייחוד כאן **שגם ההנגשה הינה על פי הנחיית הרמב"ם**: לעשות זאת בדרך קצרה, שגם "איש ואישה, גדול וקטן, בעל לב רחב ובעל לב קצר" יוכלו להבין ולהקיף. וגם תלמידי חכמים ימצאו בדברים הזמנה להתעמק, שהרי הביאור אינו רק מילים קשות, אלא משובצים פה פנינים ושילי מחשבה ממקורות הרמב"ם. כך למשל, בתורת הגלגלים (יסודי התורה פרק ג), דעתו הברורה של הרמב"ם היא שהתיאור - שאינו תקף כיום - לקוח מחכמי יוון דאז, והוא רק דגם (מודל), אפשר שיהיה כך או לא יהיה כך (מו"נ ג,כד). לרמב"ם תפיסה יסודית על תורה ומדע, תפיסה שאומצה בעיקרה על ידי הציונות הדתית. יש להבין אותה כאמיתתה. כך עומדת לפני הלומד תפיסת עולם שלמה. לכן תחילה יש להציג את הרמב"ם באופן הנאמן לדבריו, זה **ההישג הראשון**. זו המהפכה.

ההלכה למעשה - מוכרעת ומלאה

אמת. לא בכל דבר פסקו קהילות שונות כמו הרמב"ם. ועדיין רוב בנינו ומניינו של השולחן ערוך הולך אחרי הרמב"ם. המציאות שלנו היום קשה, התורה נעשית כאלף תורות. אי-סדר מוחלט. אם רוצים - צריך **תיאור מכריע**. תיאור שאינו מבלבל את הלומד. להחזיר אחורה את המבוכה, פירושו לאבד את הרמב"ם. מראה הדף משקף את זה. כשאתה רואה "מעט" רמב"ם על הדף (רבע עד שלישי), וסביבו יש אומרים ויש אומרים - מאבדים את הכיוון. כשמכניסים את דעתו של הרמב"ם בלישנא דרבנן המיוחדת לו - מאבדים את הרמב"ם. השמחה היא בפשטות, באהבת הלימוד. וכשהדבר אינו מוכרע - התורה נהפכת לדבר שלומדים אותו, לא לדבר שחיים אותו. לרסיסים. הדבר מעקר את השאיפה.

ראו נא עמוד מאפיין בספר אהבה של מהדורת שפע-קורן, ותבינו למה לא הלכנו בדרך זו. ואם כבר נגענו בהלכה בספר אהבה, ספר התפילות של הרמב"ם. במהדורת שפע-קורן הטיבו לתאר מנהגים שונים, גם בימינו, של עדות שונות. אבל אין מילה אחת על סדר התפילה של יום העצמאות, יום ירושלים, תפילה לשלום המדינה. אלו העובדות. מדוע זה נעדר, אפילו כתיאור ניטרלי מהאוי"ם? לא ברור.

איך אפשר לחלום, כשמישהו כל שנייה מעיר אותך ואומר לך "תתעורר כבר מהחלום". האם אפשר לרצות להתקדם, כשמישהו כל רגע מעכב אותך ומבקש ממך לחשוב על עוד מאות כיווני צעידה אפשריים?! כדי לצאת מסבך היער - לימד אדם חכם - יש לבחור דרך אחת ולצעוד בה ישר. התלבטויות ובחינות מחדש - רק יסובבו אותנו שוב ושוב.

תנו דעתכם. האם הדברים מחלישים את הלימוד **בחזונו של הרמב"ם** או מחזקים אותו. לנו אין ספק בתשובה. פעם אמר לנו תלמיד חכמים שלראשונה הוא הצליח להקיף את ספר נשים, וראה תמונה שלמה של המוסד המשפחתי, כשאינו לו את הפרשנים הקלאסיים מסביב. הם נדרשים, אבל רק לאחר הכרה של היסודות. לפעמים צריך פשוט לצעוד קדימה. לאהוב. לחיות.